

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Honore, Dignis Vel Indignis, Jvste Vel Inivste, Deo
Semper Jvstissimo, Dato, Negato, Violato**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

Capvt V. Quando vana gloria ab hominibus appetatur? & num liceat
desiderare Episcopatum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48689)

Ezech.
28. 2.

Quale mendacium erat eorum, qui contra diuinam reuerentiam passi sunt se Deos appellari, quos Ezechiel ita alloquitur: *Elevatum est cor tuum, & dixisti, Deus ego sum, & in cathedra Dei sedi in corde maris: cum sis homo, & non Deus, & dedisti cor tuum, quasi cor Dei.* Nempe ab illo hanc superbiam magistro homines didicerunt, qui, cum ipse cupiens ascendere, & similis esse altissimo, deiectus sit in Acheruntem, alios quoque postea voluit eadem illecebrâ inescare, quando dixit: *Eritis sicut Dij.* Promissio digna authore suo, & tam fidelis, quàm Locrense pactum.

Isa. 34. 14.

Gen. 3. 5.

it: *Eritis sicut Dij.* Promissio digna authore suo, & tam fidelis, quàm Locrense pactum.

CAPVT V.

Quando vana gloria ab hominibus appetatur? & num liceat desiderare Episcopatum?

§. I.

Tres vana gloria classes.

Hinc 4. Corollarium est contra vanæ gloriæ sititores; qui triplici classe continentur. Primò enim vana gloria est, si quis honorem appetat, de re nihili, quæ per mendacium fingitur, vt quidam milites gloriosi, qui à se hostes multos occi-

occisos iactitant, cum hostem nullum viderint; aut hypocritæ nonnulli, qui de rebus gloriantur, quas numquam fecerunt. Pertinet ad hanc classem etiam illud genus, quod de ijs famam captat, quæ famâ & gloriam non merentur; vt qui gloriantur in rebus pessimis, vt de potentia & fortitudine ad vinum bibendum, quibus dicitur: *Va qui potentes estis ad bibendum vinum, & viri fortes ad miscendam ebrietatem: & : Numquid carnes sancta auferent à te malitias tuas, in quibus gloriata es?* item qui se iactant de vindicato inimico; de fraude; de corrupta virgine, vel aliena vxore; quibus dicitur, *Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate?* Et sanè sunt, qui malefactis sibi famam conantur parere, ac nobilitatem, quemadmodum & vitijs corporis quidam teste Plinio, inuenère cognomen, velut à distortis cruribus Vari: à tumidis labris Chilones: à naso prægrandi Nasones. Multò autem pronius est, venari gloriam de bonis fortunæ externis, vt de auro, argento, margaritis; contra quos est illud Persij: *nec te quasiueris extra:* aut etiam de viribus & robore, deque firma valetudine sua, aut suorum; quæ res fragilis est, & caduca. Secundò vana gloria est,

Isa. 5. 22

Ierem. 17

19

Psal. 51. 5

Plinius

lib. 7. c. 8

lib. 11. 53

Pers. Sa-

tyr. 4

60 Cap. V. Quando vana gloria.

est, si quis ab eo gloriam quærat obtinere, cuius iudicium non est certum, sed falli potest, ut est Cœnæ calculus, & omne iudicium humanum. Laudavit te Cicero? quid tum? laudavit & Milonem. Testimonium habes à Principe? quid tum? Numquid audivisti,

Psal. 145. *Nolite confidere in principibus, in filiis hominum?*

3. Sæpe & Principes decipiuntur, sæpe in officia alta indignissimos, immò proditores suos extulerunt, quod non erant facturi, si eos detracta larua agnouissent. De alijs hominibus, quid dicam? cum tot ubiq; Chij potiùs, quàm Coi, tot occurrant adulatores, tot parasiti, qui laudes vendunt, & palpo percutiunt eos, à quibus sportulam expectant. Quis eorum laudes, atque gloriam inde promanantem, non videat esse vanissimam? Hanc diligere, est de iactura maiore periclitari; quod plurimi faciunt, qui dilexerunt magis gloriam hominum, quàm Dei. Et quam gloriam? sæpe fictam, sæpe falsam.

Ioan. 12.
43.

Boëtius
lib. 3. de
consol.
prof. 6.

Plures magnum sæpe nomen falsis vulgi opinionibus abstulerunt. Quo quid turpius excogitari potest? nam qui falso prædicantur, suis ipsi necesse est laudibus erubescant. Ut enim non quæuis corona quemuis deceat victorem; ita non quæuis laus, aut quiuis ho-

ho-

honos hominem quemcumque. Et sunt tamen, qui mendaci fama delectantur, & vel ipsi fingunt facinora quæ venditent, vel si alios adulantes audiant, mirificè pascuntur. Sicut enim Chamæleon non alio fertur pasci alimento, quàm aëris, & idcirco ore est semper hiante, ita quosdam aura popularis alit, neque quidquam captant, præter inanes laudes & glorias. Et verè inanes, quia vt fumus, ita & gloria falsò parta facilè evanescit. Tertiò denique vana gloria est, non jam ratione illius rei de qua gloria quæritur; neque ratione eius, à quo gloria quæritur; sed ratione ipsius hominis, qui gloriam quærit, & de suis rebus vel tragicè, vel Thra-sonicè loquitur, atque appetitum gloriæ suæ non refert in debitum finem, hoc est, ad honorem Dei, vel proximi salutem, vel etiam propriæ non famæ, sed virtutis incrementum, & occasionem. Quod non faciunt, qui de valetudine, de corporis aut animi viribus, de fortunis, de scientijs, vel etiam de ipsis virtutibus, tamquam suis, non aliunde acceptis bonis volunt laudari, quibus Apostolus ait: *Quid habes, quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?* quid, vt cornicula, de alienis plu.

1. Cor. 4. plurimis triumphas? illi gloriam ascribe, unde accepisti.

§. II.

Cur Episcopatus licite peti possit?

5. Corollarium. Etsi D. Augustinus, & D. Thomas plerumque ita loquantur, ut honor, aut gloria, eiusque appetitus, ne sit vanus, pro scopo debeat habere vel Dei, vel proximi bonum, hoc est, vel Dei honorem, vel proximi salutem; non negandum tamen est, posse etiam appeti boni nominis existimationem, dignitates atque officiorum honores, ob proprium bonum; si scilicet illi honores propriam quoque videantur, non iam laudem, sed salutem promoturi, & meritum ac coronam celestem aucturi. *Fidelis sermo*, ait Apostolus, *Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat*; nomine Episcoporum, etiam Parochi, & sacerdotes intelliguntur, cum idem sit eorum munus docendi, regendi que populum, & pascendi gregem Christi, licet numero minorem. Quia igitur videmus plurimos sacerdotes parochijs, episcopatibus inhiare, atque ob eam ambitionem reprehendi, haud sane perfunctorie hic locus est a nobis tractandus, ut sciatur, quid licitum, in hoc genere, quid vero illis

illicitum esse, doceamus. Duo sunt in episcopatibus, parochijs, sacerdotijs, præposituris &c. Vnum est labor, alterum honor; isque vel temporalis, vel æternus. Qui ergo *episcopatum*, vel aliquid simile *desiderat*, ut habeat occasionem laborandi, aut patiendo pro Christo, & gloriam in cælo maiorem assequendi, *bonum opus desiderat*. Tempore D. Pauli Episcopatus non erat tam honor, quàm labor ingens, & proximus ad martyrium gradus. *Qui episcopatum desiderat*, ait Alvarus Pelagius, *bonum opus, id est martyrium desiderat*. Illo tempore ab Apostolo dictum est: *Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat, quo quisquis plebibus præerat, primum ad martyrij tormenta trahebatur. Tunc ergo fuit laudabile episcopatum querere, quando per hoc non dubium erat ad supplicia graviora pervenire. Quemadmodum igitur Deus in primitiua Ecclesia multos excitabat, ut se offerrent martyrio, pro Christi nomine patiendo; ita etiam quosdã excitabat, ad episcopatus capeffendos, ut se se & fidei, & martyrij duces alijs præberent Christianis. Quare tot, per annum, episcopi & martyres celebrantur, quorum planè honor maximus est, & gloria sempiterna. Ad hanc ergo, ut pro-*
pri

Alvarus
Pelag. l.
de plan-
ctu Eccl.
c. 18.

prium etiam quoddam bonum, licitè aspirauerunt. Et sunt etiam hodie multi alij honorifici tituli, per quos, non quia honorifici, sed quia laboriosi sunt, fas est ad veram illam semperq; duraturam gloriam aspirare. Existimantur tamen aspirare ad honorem, quia ad illud aspirant, quod honorem parit; quem excelsi animi despiciunt, humiles & abiecti suspiciunt. Quare optimi quique nihil pensi habent, siue laudentur, siue laude priuentur; vilissimi autem putant se premio suo carere, si careant præconijs. Vt enim membrum scabiosum semper opus habet frictu; ita honoris cupidus animus, nunquam satiatur, quia prurit in laudes humanas: neque scit, quid intersit inter gloriam, & gloriationem; rectius facturus, si ad amussim lapidem, non ad lapidem amussim applicaret. Quid in Episcopatu spectandum sit, docuit S. Chrysostronus, qui Diocletiano Imperatore, Romæ inclusus in carcere, per biennium S. Anastasie facultatibus vixit, sed cum Imperator Romam scripsisset, ut reliquis Christianis, qui in vinculis essent, interfecisset, Chrysostronus Aquileam ad se mitteretur, eò perductus est. Cui Imperator, *Accersini*, inquit, te, Chrysostrone, ut honoribus

Vide gesta S. Anastasie apud Sur. 25. Decemb. Niceph. lib. 14. hist. Eccl. cap. 10. & Brev. Rom. 24. Nouemb. 6r.

ribus

ribus augeam, si modo induxeris animum Deos colere. At ille, Ego eum, qui vere est Deus, mente & oratione veneror; deos autem, qui nihil sunt, nisi demonum simulachra, odi, & execror. Quo responso excandescens Imperator ad aquas Gradatas eum securi percuti jubet. Hanc purpurâ sanguinis sui, regum purpuris quicumque anteponit, licitè desiderat episcopatum; qui aliud quærit in eo, quod splendeat, ire per extentum funem quærit, vnde facilis est lapsus.

§. III.

Laborem, non honorem, in Episcopatu esse appetendum.

Alterum itaque quod in Episcopatu, Decanatu, Parochia, aut Sacerdotio potest spectari, est honor humanus; dignitas Ecclesiastica; gradus sublimior; ampla potestas; copiosi proventus; mensa lautior; pinguior fortuna; splendidior familia. Ob hæc talia quisquis episcopatum desiderat, ambitione, & avaritiâ periculosâ peccat. 1.

Quia, teste Augustino, episcopatus est nomen operis, non honoris. Itaque si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat, ait

S. Hieronymus, opus, non dignitatem; laborem, non delicias; opus, per quod humilitate de-

E

crescat,

S. Aug.
lib. 19. ci-
uit. c. 19.

S. Hieron.
ep. 83. ad

Ocean
 Author
 operis
 imperfe-
 cti hom.
 33. in
 Matth.

S. Grego-
 rius l. p.
 Past. c. 8.

Hebr. 13.
 27.

crescat, non intumescat fastigio. Et author operis imperfecti, opus, inquit, desiderare in se bonum est, primatum autem honoris concupiscere, vanitas est; primatus fugientem se desiderat, desiderantem se fugit & horret. 2. Quia Episcopatus est status perfectionis: nec factis est Episcopo tendere ad perfectionem, sed oportet eum iam esse in statu perfectionis Christianæ; at quis, nisi superbus, de se præsumat, se esse iam perfectum? præsumit autem, quisquis in episcopatu, non laboré, sed gradum desiderat ac dignitatem. Non licet igitur eam desiderare dignitatē. Quamobrem, ut D. Gregorius animadvertit, Apostolus laudans desiderium boni operis, protinus in pavorem vertit, quod laudavit, cum subdit: oportet autem Episcopum irreprehensibilem esse; qualem quisquis se ipsum iudicat, hoc ipso nomine est reprehendendus. 3. Adde, quòd, ut docet Conc. Tridentinum, Episcopatus sit onus Angelicis humeris formidabile, cum Episcopus, & Abbas, & quilibet Prælatus, non tantum pro sua, verum etiam pro omnium subditarum ovium animabus Deo iudici sit rationem redditurus. Hoc enim indicat Paulus cum ait: Obedite præpositis vestris, & subiaccere eis. Ipsi enim peruisi-
lanto

lant, quasi rationem pro animabus vestris red-
dituri. Quare si pro nobis ipsis rationem dif-
ficilem habituri sumus, cur volumus eam
difficultatem duplicare? Nonne temerarius
est, qui cum præ debilitate ouem humeris
suscipere vix potest, cum Milone conatur
gestare bouem?

§. IV.

Qui fugiant, qui ambient regimen?

Agnouerunt hanc regendi alios difficul-
tatem vel ipsi Ethnici. Socrates, apud Plato-
nem, miratur eos, qui volentes imperium
suscipiunt, cum nullus probus magistratus
sibi, sed subditis eorumque commodis in-
tendat seruiatque. Quapropter existimat,
probos viros ad magistratus capessendos in-
uitos adigendos esse poena, vel præmio pro-
posito. Hodie improbi, vel per adulatione-
nes, vel per pecuniam, vel per alias occultas
artes, ne dicam per Simoniam, grassantur
ad magistratum, vt eò profundius inde in-
barathrum Acherontis cadant, quò altiùs
ambitione ascenderunt. Vnde fit, vt cum
probi non solum non ambient, sed etiam
fugiant hæc splendida, improbi autem om-
nibus neruis ad ea contendant, tam pauci
probi, tam multi improbi ad sceptræ, aut

Plat di-
al. 1. de
legibus.

claves euehantur. Qui rectè iudicat, iudicat vel summos vertices esse *seruos seruorum*. Siquidem Antigonus quoque Macedonum rex, cùm videret filium insolentiùs regere suos: *An ignoras inquebat, fili, regnum nostrum esse splendidam seruitutem?* Quam seruitutem quia experti, multi sponte sceptrum ac purpuras deposuerunt. Quorum agmen clausit Carolus V. duxit Augustus, qui, teste Suetonio, non semel cogitasse dicitur de administratione Reipublicæ populo Romano reddenda. Nec desijt, vt Seneca tradit, quietem sibi precari, & vacationem à Republica petere.

Sueton.
in Augusto.

§. V.

Episcopatum qui fugerint?

Quod si ita est in magistratu ciuili, quid erit in magistratu Ecclesiastico, atque spiritali? Hinc S. Chrysostronus Episcopatum tantopere fugit, vt docet ipsè sex libris de sacerdotio. Ad eundem modum D. Ambrosius, D. Augustinus, D. Gregorius, D. Fulgentius, D. Thomas, alijq; complures mitram fugerunt. De Nilamone Nicophorus hæc narrat: *Theophilus vnà cum Isaacio monacho, hieme inuenite, Alexandriam venit, Accidit autem vt Geras appelleret, oppidum*

Nicoph.
lib. 13.
Eccl. hist.
c. 17.

vel etiam Episc. malè appetatur? 69

dum circiter quinquaginta stadia à Pelusio situm. Quòd autem ibi tum Episcopus mortuus esset, incola & ciues in locum eius Nilamonem, legerunt, virum, & propter virtutem percelebrem, monasticaq; Philosophia præclarum. Degebat autem ante oppidum parua casa inclusus, cuius aditum saxis obstruxerat: & cùm Episcopalem dignitatem suscipere detrectaret, Theophilus ei, ut à se consecrationem susciperet, suavit. Postquam verò eum sapius pernegantem non expugnavit: Cras, inquit, si ita placet, ò Pater, quod constitueris facito: me autem hodie res meas agere atque disponere sive. Ubi postridie Theophilus ad eum venit, pro eo atque inter eos conuenerat, & fores aperire iussit, Nilamonem, Age verò, inquit, Deo primùm precationem offeramus. Approbanit hoc Theophilus, & orationem peregit. Nilamon autem inter precandum vitam finit: idq; tum Theophilus, & qui cum eo foris stabant, ignorabant. Atq; ubi plurima diei pars præterijt, & clamorem eorum, Nilamon non exaudivit, renolutis ab ostio saxis, mortuum illum repererunt: eumq; sicuti convenit, coopertum atque compositum magnificè sepelierunt. Super sepulchro eius ciues precatoriã domum condidère, obituq; eius diem ad hoc usq; tempus festum læti peragunt. Ita Nilamon mor-

E 3 tem

tem appetit potius (si quidem mors dicenda est, quam sibi ipsi potius precibus votisque, exoptauit) quam ut Episcopus fieret, indignum se ea dignitate, propter modestiam & submissionem animi, esse ratus. Consimile exemplum legitur in vita S. Goaris, qui cum à Sigeberto Francorum rege in Treuironum Episcopum postulatus esset, inducias petijt, atque interea Deum impensè orauit, vt nisi esset ex salute sua, Episcopatum à se auerteret. Auditus est, & mox in morbum cadens, ad mortem vsque ægrotus, Episcopatum euasit. Hoc pacto si plures orarent, plures Episcopatum, tamquam scopulum, declinarent. Sed qui amat periculum, in illo peribit. Nec dignus est Deo, quisquis eiusmodi dignitatem præfert Deo, pluris faciens suum, quàm capitis sui honorem; instar eorum, qui hælicacabo vtuntur, quamquam enim dentibus firmandis profit, si eius succo colluantur; periculum tamen est, ne, si diutiùs id fiat, delirationem gignat, & plus afferat damni, quàm commodi, seruans dentes, caput perdens. Si enim sancti ipsi expertos se esse fassi sunt, quantum obstet virtutibus, officijs grandibus occupari, quid continget non sanctis? Seuerus Sulpitius scribit, beatorum

Eccles. 3.
27.

Ex Seueri
Sulpitii.

tum Martinum dixisse: *Maiorem sibi virtutem ante Episcopatum fuisse, quam postea: cum duos ante suscitauerit mortuos, postea solum unum.* Hæc Thomas Cantipratensis. Qui ibidem hunc capiti vigesimo epilogum apponit: *His narratis, non ambigo, quod bonum opus desiderat, qui Episcopatum desiderat: sed tamen qui non præesse desiderat, sed prodesse. Et utinam multi tales! Si ergo confusionem & opprobrium aeterna pœna effugere volueris, cum Prælati prouidis & perfectis lassos & oberrantes prosequere, ne per tuam negligentiam, aut duritiam depereant, vel exemplum.*

dial. 2. de
vita S.
Martin;
Thom.
Cantipr.
lib. 2.
Apum.
c. 20. §. 3.

Vide in-
fra cap. 9.
§ 3. & seq.

CAPVT VI.

Deum iuste beatos, in celo, gloriâ & honore; in terris autem gratiâ & iustitiâ coronasse; nec sine magnis causis hominibus gloria appetitum reliquisse.

§. I.

Quid sit, & quanti facienda Gloria celestis?

*R*Ebus ita constitutis, facile cuique est cernere, duplex esse honoris atque gloriæ genus. Vnus enim

E 4

honor